

فرا تر از حق مردم!

حجت الاسلام والمسلمین حسین ابراهیمی

وقتی کلمه حق الناس را می شنویم، ذهنمان به سمت موضوع هایی می رود که فردی به فردی دیگر صدمه ای زده باشد یا مالی را از او ضایع و او را از خویش ناراضی کرده باشد. در نتیجه، این مسئله را از گناهانی تلقی می کنیم که با توبه و العفوگفتن حل و جبران نمی شود، بلکه باید آن را جبران کرد. اما کلمه حق الناس به معنای حقوق مردم بسیار فرا تر از این است. به تعبیری، همه دستورات اهل بیت^(ع) درباره مردم می تواند از حقوق آن ها باشد. آیا فرا تر از تصور معمول از حق الناس، یک مسلمان در وضعیت عادی حق دارد با مسلمان دیگری که در کنار او زندگی می کند، با نامهربانی برخورد و به او بی احترامی کند؟! امام رضا^(ع) انسان های خردمند را به این گونه رفتار کردن باهم توصیه می کند و در یک روایت معروف از ایشان نقل شده است: «اظهار دوستی با مردم نیمی از خرد است،» یعنی لازمه اینکه شخص عاقلی باشیم، مهربانی کردن با دیگران است. خود حضرت در زندگی شخصی شان این خردمندی را به حد اعلا به نمایش گذاشتند. در روایت زیبایی از چگونگی برخورد امام رئوف با مردم نقل شده است: «هرگز ندیدم حضرت رضا^(ع) با کلامی در گفتارش به کسی جفا یا درشتی کند و هیچ گاه ندیدم سخن کسی را قطع کند، صبر می کرد تا طرف سخنش تمام شود و بعد اگر لازم می دید، کلامی می گفت. ندیدم کسی از او حاجتی بخواهد و مقدور آن حضرت باشد ورد کند و هرگز نزد کسی پای خود را دراز نمی کرد و در برابر هم نشین و جلیسی تکیه نمی داد. هرگز ندیدم از خدمتکاران و کارگزاران خود کسی را بد بگوید و دشنام دهد یا در پیش چشم کسی آب دهان بیندازد. هرگز ندیدم در خندیدن قهقهه کند، بلکه خنده اش تبسم بود و چون خلوت می شد و سفره طعام برای او می گسترند، همه غلامان و خدمتکاران را بر سر سفره می خواند، حتی دربان و مهتر. او بسیار کم خواب بود و بسیار بیداری می کشید و بیشتر شب را بیداری به سر می برد، از اول تا هنگام دمیدن صبح. بسیار روزه می گرفت و سه روز روزه همراه از وی فوت نمی شد و می فرمود: این روزه مانند روزه گرفتن همه سال است. بسیار پنهانی صدقه می داد و احسان می کرد و بیشتر این کار را شب های تاریک انجام می داد. هرکس گمان می کند که در فضل مانند او را دیده است، از او باور نکن. (عیون اخبار الرضا^(ع)، ج ۲، ص ۱۸۴)، در روایت دیگری، امام به صراحت به مسئله حقوق می پردازند. از ایشان درباره حق مؤمن بر برادر مؤمنش سؤال می شود و می فرمایند: از جمله حقوق مؤمن بر مؤمن این است که در دل او را دوست بدارد، با مال و ثروتش او را کمک کند و او را اگر مورد ظلم و ستم قرار گرفته است، یاری کند ... اگر از دنیا رفت، قبرش را زیارت کند و به او ظلم و خیانت و غش در معامله نکند. او را خوار و از او غیبت نکند و به او دروغ و اف نگوید که اگر چنین کند، دیگر میان آن ها پیوند دوستی نباشد. هرگاه به او تهمت یزند، ایمان در دلش آب شود، همان گونه که نمک در آب حل می شود. (بحار الانوار، ج ۷۴، ص ۲۲۳)، از خداوند بزرگ می خواهیم که همه ما مدعیان دین را به پیروی از این دستورات حیات بخش و سیره امام رئوف موفق کند و دنیای ما را با این پیروی زیبا کند.

یَلَمْ لَمْ؛ پنجمین میقات خانه خدا

پیامبر^(ص) برای هر گروهی میقاتی تعیین کرد که از آن احرام ببندند. پوشش احرام قبل از میقات یا بعد از آن جایز نیست. کسانی که در داخل میقات و در فاصله های کمتری از میقات تا مکه ساکن بودند، وقتی قصد انجام حج و عمره را داشتند، محل سکونتشان میقاتشان بود. بنابراین از خانه هایشان محرم می شدند و کسانی که ساکنان غیربومی و در مجاورت مکه بودند، وقتی تصمیم می گرفتند حج یا عمره به جا بیاورند، به یکی از میقات های مسیر شهرشان می رفتند و از آنجا محرم می شدند و اگر رفتن به میقات اهالی شهرشان، در توانشان نبود، از بیرون حرم محرم می شدند. یللملم پنجمین و آخرین میقاتی است که پیامبر^(ص) برای احرام بستن معرفی کرده است که در روایات برای اهل یمن و کسانی است که از آن مسیر عبور می کنند. این میقات در جنوب شهر مکه واقع شده است و حدود صد کیلومتر با آن فاصله دارد. شاید همین تعیین مسیرها، همین پنج گانه بودن میقات ها و البته تعیین مکان مشخص نشان دهنده عهد و پیمانی است که در مسیر حج اتفاق می افتد. وقتی کسی قصد حج دارد، قرار است همه مناسک را مویه مو همان طور که پیامبر اکرم^(ص) و اهل بیت^(ع) انجام داده اند، طی کند. حال هزار و چهارصد و اندی سال است که مراسم حج با همان شکل و با همان جزئیات انجام می شود تا یادمان نرود، مکان مهم است، برویم تماشا ...

پیوند جان و جانان

عاشقانه هایی برای نماز و نیایش

یکی از اولین رویارویی های تجربه زیست دینی و انتخاب راه درست و غلط برای همه ما نماز است. نماز اولین همراه همیشگی ما در زندگی دین دارانه مان است. در روز دقایقی هرچند کوتاه بلند نماز می خوانیم، یعنی خود را از آلودگی های دنیوی پاک می کنیم و در مقابل خالق هستی می ایستیم و با او سخن می گوئیم که حمد و ستایش مخصوص خداوند عالمیان است. حمد می خوانیم و به توحید او شهادت می دهیم. اما چقدر درباره این لحظات فکر می کنیم و به چه میزان درباره اش مطالعه می کنیم؟ در کتاب «پیوند جان و جانان، تألیف رضا بابایی، به نماز آن گونه که می شود عارفانه نگرست، می پردازد. بابایی، نویسنده و مترجم، در چهار فصل به ترسیم چهره زیبای نماز می پردازد. خواندن این کتاب روان و نیایش گونه را به شما توصیه می کنیم.

شهرآر
اخبار
۲۸ مرداد ۱۳۹۹
۴شنبه

۱۴

منزه است کسی که همه زوج ها را آفرید، از آنچه زمین می رویاند و از خودشان و از آنچه نمی دانند.

سوره یاسین، آیه ۳۶

شهرآرا در چهارشنبه ای امام رضایی مرور می کند

جلوه های رعایت حق الناس در زندگی به سبک امام رضا(ع)

و هرگاه سوار مرکب می شوی، درهم و دینار همراه خود بردار تا هرکسی از تو درخواست کند، به او چیزی ببخشی و مردم از خیر تو بهره مند شوند. اگر عموها از تو چیزی بخواهند، به هر یک کمتر از نجاه اشرفی و اگر عمه ها از تو درخواست کنند، به هر یک کمتر از ۲۵ اشرفی بخش، ولی نسبت به زیادتر از آن خود دانی (عیون اخبار الرضا^(ع)، ج ۲، ص ۸).

● توصیه در برخورد با فقرا

علاوه بر این، امام رضا^(ع) بر رعایت حقوق انسانی افراد فارغ از پست و مقام و طبقه و نژاد انس با حضرت داریم، حواسمان باشد همه این ها معبری است تا شبیه امام مهربانی ها شویم و این ممکن نمی شود، مگر با دانستن قله های اخلاق در قول و فعل آن حضرت که دوست و دشمن را و امدا ر خود کرده است. از مهم ترین قله های اخلاق در سیرا امامی که به عالم آل محمد^(ص)

شهرت دارد، رعایت حق الناس است. حضرت در مواضع گوناگون، مستقیم و غیرمستقیم به آن تصریح و تأکید کرده اند، برای مثال

در حدیث از ایشان است که پیوند خویشاوندی را برقرار کنی، گرچه با جره آبی باشد و بهترین پیوند خویشاوندی، خودداری از آزار خویشاوندان است (تحف العقول؛ ص ۴۶۹)، حضرت ثامن الائمه^(ع)

در این حدیث شریف در عین تأکید بر به جای آوردن صلّه رحم که آموزه ای قرآنی است و بنابر روایات، برکات بسیاری از جمله افزایش رزق و روزی و طول عمر را در پی دارد، بر آزارنرساندن به خویشاوندان تأکید می کند که این نیز نوعی رعایت حق الناس است و عمل به همین آموزه و رعایت این حق خویشی، بسیاری از مشکلات ما را رفع و حتی دادگاه ها و محاکم قضایی را خلوت می کند.

حضرت علی بن موسی الرضا^(ع) رعایت حق خویشاوندی را به فرزندان، امام جواد^(ع)، نیز توصیه کرده و در نامه به ایشان آورده اند: فرزندان! به من خبر داده اند که چون از منزل بیرون می روی، غلامان تل بخل و حسادت می ورزند و برای آنکه خبری از تو به کسی نرسد، تو را از درب کوچک بیرون می برند. به همان حقی که بر تو دارم، باید رفت و آمد خود را علنی و از در بزرگ قرار دهی

امام رئوف به رعایت حق
زیردستان نیز حساس
بودند و در رفتار با آن ها
نهایت مهر و محبت
را داشتند؛ چنان که با همه
خدمتگزاران و غلامان بر
یک سرفه می نشستند

بروید تا یکدیگر را دوست داشته باشید و دست یکدیگر را بفشارید و به هم خشم نگیرید (بحار الانوار؛ ج ۷۸، ص ۳۴۷).

● معنای فروتنی در کلام امام

تواضع و فروتنی در برخورد با دیگران نیز از جمله حقوقی است که امام رضا^(ع) به آن توصیه و تأکید و برای آن نسخه ای را نیز تجویز کرده اند. از ایشان نقل شده است که: تواضع مراتبی دارد. مرتبه ای از آن این است که انسان موقعیت خودش را بشناسد و بیش از آنچه شایستگی آن را دارد، از کسی متوقع نباشد و با مردم به گونه ای معاشرت و رفتار کند که دوست دارد با او آن گونه رفتار شود و اگر کسی به او بدی کرد، در مقابل خوبی کند،

پنهان کننده کار نیک (پاداشش) برابر هفتاد حسنه است و آشکارکننده کار بد سرافکنده است و پنهان کننده کار بد آمو زیده است.

امام رضا^(ع)
کافی: ج ۲، ص ۴۲۸

ومنش امام رضا^(ع) آورده است. می توان یافت. وی می گوید: هرگز ندیدم حضرت رضا^(ع) با کلامی در گفتارش به کسی جفا یا درشتی کند و هیچ گاه ندیدم سخن کسی را قطع کند. صبر می کرد تا طرف سخنش تمام شود و بعد اگر لازم می دید، کلامی می گفت.

همچنین، ندیدم کسی از او حاجتی بخواهد و مقدور آن حضرت باشد ورد کند و هرگز نزد کسی پای خود را دراز نمی کرد و در برابر هم نشین و جلیسی تکیه نمی داد و هرگز ندیدم از خدمتکاران و کارگزاران خود کسی را بد بگوید و دشنام دهد یا در پیش چشم کسی آب دهان بیندازد. هرگز ندیدم در خندیدن قهقهه کند، بلکه خنده اش تبسم بود (عیون اخبار الرضا^(ع)، ج ۲، ص ۱۸۴).

اهتمام و عمل به آنچه از خلق ومنش امام رضا^(ع) در این نوشتار به اختصار مرور شد، فصلی جدید از تعاملات ما با دیگران می گشاید که در پرتو آن نه تنها حق الناس بر گردن ما نمی افتد، بلکه به دلیل پیاده کردن اخلاق و سبک زندگی مدنظر آموزه های دینی، بهشتی و زمینی را می توان تجربه کرد و شیرینی حیات طیبه ای را که قرآن از آن تعریف کرده است، چشید.

مسجدی ساخته است با ایوانی مقصوره برای درامان ماندن؟! زنان بسیاری در مسجد در رفت و آمد بودند. لحظه ای به آن ها نگاه کرد. بیشتر آن ها چادر به سر در حال عبادت و راز و نیاز بودند. در امن و آرامش، برخاست و موهایش را که درون روسری بود عقب داد و چادرش را جلو کشید و با خودش گفت حتما گوهرشاد بانو نذرش درامان بودن زنان مسلمان بوده است.

هنرمند، چه نذری می توانسته است داشته باشد. دوباره نگاهی به کاشی کاری های ایوان کشیده شد. با خودش گفت: این ایوان اسم جالبی دارد، ایوان مقصوره. هرچه فکر کرد معنی کلمه مقصوره را نمی دانست، تلفن همراهش را از کیفش در آورد و در لغت نامه همراهش معنی آن را جست و جو کرد. فهمید مقصوره به معنی مکانی است با حفاظ، برای درامان ماندن! یعنی اینکه با بانویی

همراهش هرکسی در قسمتی از مسجد مشغول بازدید بودند، به حرف های راهنما فکر کرد، مسجد گوهرشاد در جنوب آرامگاه علی بن موسی الرضا^(ع) و به دستور گوهرشاد بیگم، همسر شاهرخ، ساخته شده است. به دلیل ظرافت و زیبایی کاشی کاری و خط و اسلوب معماری مسجد گوهرشاد، این مسجد از شاهکارهای معماری ایرانی در دوره تیموری است و به دلیل موقوفات بسیار و مسجاورت با آرامگاه

علی بن موسی الرضا^(ع) از مهم ترین و شلوغ ترین مسجدهای ایران به شمار می رود، به طوری که برخی آن را پر بازدیدترین مسجد در ایران می دانند. درباره ساخت مسجد روایت های بسیاری وجود دارد، اما گفته می شود ساخت مسجد به خاطر نذر گوهرشاد بوده است. در فکر بود که بانویی که هم ثروت داشته و هم قدرت و همچنین فرزندانی

کار نیک برای رضای خدا

مصادیقی برای آن ذکر شده است. در ادامه با کمک تفاسیر به معرفی تعدادی از مصادیق می پردازیم. گفتنی است عمل صالح دامنه وسیعی دارد و ذکر این مصادیق به منزله کمک گرفتن برای انجام عمل صالح و نیکوست.

سؤال اینجاست که مصداق این عمل صالح که نجات دهنده ما از خسارت ابدی است، چیست؟ عمل صالح یکی از پرکاربردترین مفاهیم قرآن کریم است که رابطه ای نزدیک و متقابل با ایمان دارد و در سوره هایی از قرآن

«عصر» و از راه هایی است که خدا در قرآن به واسطه قسم به آن به ما درباره دوری از خسران ابدی هشدار داده است. خسرانیه که در زمان و در کمین همه انسان هاست، مگر آن ها که به خدا ایمان آورند و عمل صالح انجام دهند. حال

احسان به یتیمان

احسان به خویشاوندان

احسان به والدین

عبادت خدا

صدقه دادن

پرداخت زکات

اقامه نماز

به نیکی با مردم سخن گفتن